

Cílem článku je představit projekt obranného výzkumu POTŘEBY a seznámit čtenáře s přístupy k jeho řešení. Vzhledem ke skutečnosti, že řešení projektu není zcela ukončeno, není možné provést jeho závěrečné zhodnocení. Z tohoto důvodu se článek omezí na dosažení nejvýznamnějších dílčích výstupů. Vlastním řešitelem projektu je VA v Brně, konkrétně se jedná především o Ústav strategických studií, katedru sociálních věd a Fakultu vojensko-technickou druhů vojsk.

1. Úvod

Projekt obranného výzkumu POTŘEBY, plným názvem „**Schopnosti obranného průmyslu ČR a jeho možný podíl na zabezpečení budoucích potřeb obrany státu**“ reaguje na strategické změny globálního prostředí a jejich důsledky pro vyzbrojování ozbrojených sil ČR.

V 90. letech minulého století nové podmínky v ČR principiálně změnil vztah státu k obranné průmyslové základně (OPZ).

OPZ stavěla na tradicích a schopnostech vytvořených v meziválečném období. V průběhu studené války zabezpečoval znárodněný a centralizovaný obranný průmysl komplexním způsobem téměř všechny potřeby obrany státu. Jeho produkce postavená na licencích udělených Sovětským svazem byla hodnocena vysokou technologickou úrovní a svoji kvalitou splňovala požadavky nejen domácích, ale i zahraničních odběratelů. Export se speciální a vojenskou technikou kulminoval na konci 80. let, kdy byl významným stabilizátorem zahraničně obchodní bilance ČR a ekonomické výsledky OPZ přispívaly k hospodářskému rozvoji státu v podmínkách plánovitě řízené ekonomiky.

Vztah státu a jeho OPZ byl po rozpadu bipolárně rozděleného světa zásadním způsobem ovlivněn celou řadou významných událostí, mezi které je možné zařadit:

- permanentní transformaci ozbrojených sil spojenou s redukcí bojového potenciálu a snížením poptávky po produkci OPZ, spojená s rozpadem systému vyzbrojování,
- snižování vojenských výdajů v celosvětovém měřítku, restrukturalizace obranného průmyslu, globalizace,
- změnu vlastnických poměrů spojenou s privatizací státního sektoru,
- ekonomickou transformaci spojenou s přechodem na tržní hospodářství a privatizací,
- snižování reálné hodnoty finančních prostředků alokovaných státem pro zabezpečení obrany (růst cen),
- rozpad ČSFR s následným snížením schopností českého obranného průmyslu, přetrhání kooperačních vazeb, ztráta trhů,
- přípravu a vstup ČR do NATO,
- přípravu na členství do Evropské unie doprovázenou změnou právního řádu,
- reformu ozbrojených sil.

Zánik byrokraticko-centralistického řízení a přechod k ekonomice fungující na zásadách volného trhu vedl ke snaze uplatňovat výhradně ekonomické nástroje v řízení výstavby ozbrojených sil. Abstrahování od finančně podloženého a z objektivně definovaných potřeb vycházejícího plánovitého rozvoje ozbrojených sil ve střednědobém a dlouhodobém výhledu vedlo k nestabilitě a ztrátě kontinuity některých procesů. Mezi ně je možné zařadit i **permanentní a komplexní vyhodnocování schopností OPZ pro zajištění vyjádřených potřeb obrany státu. Reálné představy o skutečných schopnostech OPZ v případě krizových stavů ČR, včetně války, by měly být zohledňovány orgány státní správy při přijímání strategicky významných rozhodnutí při zajišťování bezpečnosti státu.**

2. STRATEGICKÁ ORIENTACE ŘEŠENÉHO PROBLÉMU

2.1 Předmět řešení projektu

Předmětem řešení projektu obranného výzkumu **POTŘEBY** je zjišťování informací z tradičních oblastí zbrojní výroby, včetně oblastí s civilní povahou výroby významných pro zabezpečení obranyschopnosti státu. Charakteristiky obchodní, výzkumné, vývojové, výrobní, právní včetně podmínek pro zapojení českých firem do mezinárodní spolupráce vyplývající z nabízených možností integrace ČR do NATO a EU.

Dále jsou předmětem řešení projektu analýzy vládních politik vybraných států (USA, Francie, Velká Británie, Německo, Rusko a další), které determinují rozvoj spolupráce s OPZ včetně jejich politiky vyzbrojování při zabezpečování potřeb ozbrojených sil.

Důraz zkoumání je položen na změny ve vztahu státu a OPZ v souvislosti s nejaktuálnějšími vývojovými trendy bezpečnostního prostředí, vojenství, akvizice a technologií po rozpadu bipolarity.

2.2 Výchozí stav řešení projektu

Proces redukce obranného potenciálu státu vyplývající z hlubokých změn ve všech oblastech společnosti vytvořil limitovaný vnitřní trh pro rentabilní vynakládání finančních prostředků na vývoj a produkci nových technologií. OPZ státu se v tržních podmínkách orientovala především na expanzi a získávání nových trhů. Za tímto účelem podporoval stát přijetím některých systémových opatření exportní aktivity, zapojování do kooperačních projektů a vyzbrojovacích zámyslů v rámci NATO a EU.

OPZ bylo možné charakterizovat jako značně roztříštěnou, investičně slabou, která limitovanými zakázkami pro vlastní ozbrojené síly nebyla zpravidla schopna zabezpečit rentabilitu vývoje a výroby zbraní a speciální vojenské techniky. Z tohoto důvodu došlo v 90. letech k postupnému zániku některých strategicky významných výzkumných, vývojových a výrobních schopností. OPZ ČR se postupně orientovala na civilní charakter výroby a duální využití produkce na vojenských a civilních trzích. OPZ doposud usiluje o prohloubení mezinárodní spolupráce a o získávání nových zahraničních trhů při využívání možností, které nabízí členství v NATO.

Restrukturalizací a globalizací obranného průmyslu došlo k poklesu počtu velkých systémových integrátorů a snížení míry konkurence. Postupně se vytváří zcela nová kvalita spolupráce

mezi státem a OPZ, kterou je možné definovat jako strategické partnerství založené především na vzájemné komunikaci, důvěře a sdílení relevantních informací. Ze strany státu i OPZ nebyly vždy plně respektovány vzájemné závislosti v procesu zabezpečování potřeb obrany.

Stát si uvědomoval strategický význam OPZ pro jeho bezpečnost a projevoval výrazný zájem o produkty špičkové technické úrovně za rozumné ceny, které jsou vytvářeny trhem. Stát formuloval zájem o udržení strategicky významných schopností OPZ a udržení určitého vlivu při rozhodování o jeho osudu např. při exportu zbrojní produkce. Stát od OPZ očekával především uplatnění aktivity a podnikatelského ducha při využití všech možností, které současné podmínky pro její rozvoj nabízejí.

Na straně druhé OPZ viděla stát jako významného, v některých oblastech dominantního zákazníka, jehož poptávka sice nebyla sice zpravidla dostatečně velká pro zajištění požadované úrovně rentability produkce, ale úspěch na vnitřním trhu je zpravidla podmínkou možnosti uplatnění produkce na trzích vnějších.

Vzájemná komunikace a výměna potřebných informací mezi státem a OPZ formálně existovala. Ve skutečnosti však kvalita těchto procesů neodpovídala potřebám ani současným technickým možnostem informačních technologií.

Dynamičnost vývoje OPZ byla důvodem velmi rychlého zastarávání reálných informací a jejich roztržitosti. Nebyla systémově vyřešena jejich trvalá aktualizace pro efektivní podporu rozhodovacích procesů.

2.3 Výchozí podklady a omezující údaje pro řešení projektu

V době vstupu do NATO byly přijaty základní strategické dokumenty v oblasti bezpečnosti ČR [1] a vytvořeny předpoklady pro stabilizaci obranného plánování státu ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, ale vzhledem k diskontinuitě těchto procesů nebyly k dispozici takové výstupy, které by umožnily predikci budoucích potřeb obrany státu. Nestabilitu ve vyjadřování reálných potřeb pro zabezpečení obrany podpořila i některá významná politická rozhodnutí, která spíše než potřeby obrany státu upřednostňovala ekonomické a sociální aspekty.

Informace o schopnostech a jednotlivých charakteristikách OPZ jsou značně roztržité z mnoha zdrojů, které vzhledem k jejich rozdílnému metodickému zpracování omezují možnost vzájemného srovnávání. Obtížná je i verifikace pravdivosti získaných informací, protože přístup k citlivým informacím podléhá zákonné ochraně nebo jsou považovány za součást obchodního tajemství.

Některé subjekty OPZ ještě ne zcela pochopily, že pouze informačně průhledný a důvěru vzbuzující podnik má šanci uspět na náročných zahraničních trzích. Příkladem může být realizace projektů v rámci Programu bezpečnostních investic NATO, kde se může do mezinárodního výběrového řízení vyhlášeného některou členskou zemí přihlásit pouze certifikovaná firma. Certifikát tzv. deklaraci o způsobilosti vydává podle standardů NATO stát, který tak potvrzuje schopnost certifikované společnosti dostát všem svým závazkům v případě realizace smluvního vztahu.

2.4 Úroveň řešení problematiky v zahraničí

Otázky spojené s hodnocením schopností OPZ a jejího rozvoje jsou permanentně vyhodnocovány vědeckými ústavy i analytickými skupinami na nejrůznějších stupních velení a řízení.

Výsledky jsou cíleně využívány pro rozhodovací procesy pro podporu rozhodovacích procesů na nejvyšších úrovních zejména pro potřeby obranného plánování státu a efektivního řízení obranných zdrojů.

Na základě podkladů získaných v rámci řešení projektu na ministerstvech obrany Francie a Německa je možné konstatovat, že vyhodnocování schopností OPZ a mezinárodních trhů je věnována důkladná pozornost. Schopnosti OPZ jsou v rámci procesu vyzbrojování ozbrojených sil permanentně vyhodnocovány, verifikovány a na základě technického vývoje, vývoje bezpečnosti a vojenství je predikován technologický vývoj a potřeby obrany státu v perspektivním dlouhodobém výhledu. Francie vytváří a každoročně přehodnocuje perspektivní plán v oblasti modernizace a vyzbrojování ozbrojených sil s 30letým výhledem. Obdobně Německo plánuje perspektivní potřeby modernizace ozbrojených sil na 13 roků.

Získané informace slouží jako zpětnovazební podklady pro vrcholové orgány rezortů obrany a státu nezbytně nutné pro definování vládních politik v oblasti rozvoje OPZ a vyzbrojování ozbrojených sil.

3. CHARAKTERISTIKA POJMOVÉHO APARÁTU

☐ Obranná průmyslová základna (OPZ)

Souhrn výzkumných, vývojových, zkušebních, výrobních a opravárenských subjektů, které mají rozhodující význam pro obranu státu a jeho ekonomický rozvoj.

☐ Obranný průmysl (resp. zbrojní průmysl)

Jako užší pojetí obranné průmyslové základny je průmyslové odvětví, zabývající se produkcí zbraní a výrobků pro účely obrany a bezpečnosti.

☐ Obranná průmyslová politika

Vyjadřuje postoje a přístupy státu k otázkám rozvoje OPZ, definuje priority jejího rozvoje, rozsah podpory, požadované schopnosti, zahraniční orientaci, podmínky dovozu zbrojní produkce a další. Na základě politického a ekonomického vývoje jednotlivých států a regionů existuje celá řada možných přístupů státu k rozvoji jeho OPZ. V podmínkách ČR není definována a vychází z hospodářské politiky. Obranná průmyslová základna byla vládou chápána jako nedílná součást průmyslové základny státu. Bylo abstrahováno od jejích specifík, které spočívají zejména ve využití speciálních technologií a limitovaném uplatnění produkce na trhu.

Existenční problémy výrobců a neuspokojivý stav OPZ si v roce 2000 vynutil oficiální formulování vztahů mezi státem a zbrojním sektorem usnesením vlády č. 259 z 15. 3. 2000 – *Principy spolupráce státu s obranným průmyslem v ČR*. Stát je prezentován rezorty MO a MPO ČR, obranný průmysl je zastoupen Asociací obranného průmyslu ČR (AOP).

☐ Hospodářská politika

Jedna z politik státu, která v sobě zahrnuje obrannou průmyslovou politiku. Ve vazbě na OPZ má politický, vojenský, technický a ekonomický rozměr. Hospodářská politika vytváří předpoklady pro plnění bezpečnostních funkcí státu. V krizových situacích vytváří soustavou nezbytných hospodářských opatření materiální prostředky a služby pro zajištění základních životních potřeb obyvatelstva, pro činnost ozbrojených sil, ozbrojených sborů, záchranných sborů a havarijní služby. Ve vztahu k vnitřní a vnější bezpečnosti byla jednoznačně definována Bezpečnostní strategií ČR z roku 1999, novelizace v roce 2001. Dokument neobsahuje ty záležitosti, které jsou rozhodující pro formování OPZ, tak jak je tomu běžné ve vyspělých zemích.

□ Zbrojní výroba

Je souhrnem výrobních kapacit schopných produkovat vojenskou techniku, zbraně, jejich systémy a podpůrnou techniku. Část vojenské produkce představují i materiály nutné k zabezpečení provozu a údržby vojenské techniky (pohonné hmoty, maziva, náhradní díly). V širším pojetí se jedná i o předměty nutné k obnově životní a pracovní energie příslušníků ozbrojených sil (potraviny, výstroj a další předměty krátkodobé a dlouhodobé osobní spotřeby). Včetně souvisejících služeb vojenskoekonomického charakteru. Rozhodující podíl (70-80%) mají zbraňové systémy a další vojenská technika, která se charakterem využitých technologií odlišuje od výrobků mírového (civilního) určení. Zbýlých 20 - 30% produkce se více či méně přibližuje charakteru výrobků civilní spotřeby (automobilní technika, elektronika, pohonné hmoty a maziva). Rozdíl v poměru vojenského a civilního charakteru zbrojní výroby se postupně vyrovnává.

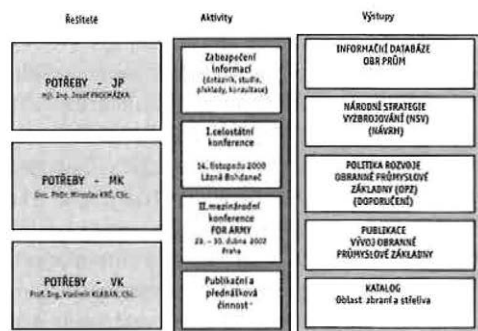
4. CÍLE PROJEKTU, ETAPY A PŘÍSTUPY K ŘEŠENÍ

4.1 Struktura a obsah cílů

Na základě výše uvedeného rozboru současného stavu poznání v oblasti schopností obranné průmyslové základny, jejího možného rozvoje a využití pro zabezpečení potřeb obrany státu, došlo k rozdělení řešitelského týmu na tři samostatné, ale úzce spolupracující skupiny, které si stanovily dva základní cíle řešení projektu.

- Vytvořit komplexní přehled o schopnostech a výkonnosti obranné průmyslové základny ve formě informační databáze a vypracovat prognostický výhled jejího vývoje při zabezpečování vyjádřených potřeb ozbrojených sil.**
- Vypracovat nejvhodnější doporučení pro definování politiky rozvoje OPZ státu na základě analýzy přístupů vybraných států ke svým obranným průmyslovým základnám a při zvažení současných reálných podmínek v ČR.**

Ve vlastním průběhu řešení projektu byly tyto základní cíle dále specifikovány do dílčích výstupů (vydání publikace o vývoji obranné průmyslové základny, vypracování návrhu Národní strategie vyzbrojování a vypracování Katalogu subjektů aktivních v oblasti výzkumu, vývoje, výroby a obchodování se zbraněmi a střelivem (viz obr. 1).

Obr. 1: Přístup k řešení projektu obranného výzkumu POTŘEBY

4.2 Etapy řešení projektu

- etapa - ujasnění zadání, cílů a definování strategie řešení - 2000,
- etapa - naplnění analytické části řešení, vypracování SW informační databáze, vypracování dílčích studií, participace na vypracování politiky vyzbrojování a národní strategií vyzbrojování - 2001,

III. etapa - vypracování prognostické části řešení, zpracování závěrečné výzkumné zprávy, popularizace výsledků - 2002.

4.3 Přístup k řešení projektu

Vzhledem ke komplexnímu charakteru problematiky byl projekt řešen formou týmové práce. Za tímto účelem byl projekt na základě výsledků výběrového řízení rozčleněn na tři relativně samostatné části. První a druhá část podporuje splnění stanoveného cíle A, třetí část projektu podporuje cíl B.

Projekt byl řízen projektovým managerem ustanoveným ÚSS VA v Brně s přímou odpovědností za splnění stanovených cílů projektu, v předpokládaném čase a při efektivním využití alokovaných finančních prostředků.

Projekt byl rozčleněn na část analytickou a prognostickou, při využití metod deskriptivní komparace, systémové a kvantitativní analýzy a extrapolčních metod.

5. TVORBA INFORMAČNÍ DATABÁZE

5.1 Analýza a návrh struktury informační databáze

Předpoklad tvorby informační databáze vycházel z požadavku státní správy vytvořit komplexní a ucelený přehled o jednotlivých subjektech obranného průmyslu zahrnující údaje o průhledné organizační struktuře a hospodaření, jasných vlastnických vztazích a důvěryhodnosti managementu, certifikovaném systému řízení jakosti, bezpečnostních požadavcích na společenost, případně jednotlivé pracovníky firmy, o vývojových a výrobních kapacitách, využitelných technologiích a bankovních zárukách (referencích), které vypovídají o jejich schopnostech dostát svým případným závazkům nejen vůči ČR, ale i aliančním partnerům při zajišťování potřeb obrany.

5.2 Cíle tvorby informační databáze

- ☐ přehledně a jednoduše uložit získané relevantní informace vypovídající komplexním způsobem o současných schopnostech obranného průmyslu ČR,
- ☐ umožnit průběžnou aktualizaci dat případným uživatelem nebo uživateli ve spolupráci s obranným průmyslem při tvorbě marketingových studií v rámci akvizičního systému MO ČR,
- ☐ rychle vyhledávat a analyticky hodnotit schopnosti obranného průmyslu ČR pro podporu rozhodovacích procesů rezortu MO, případně dalších složek státní správy.

Na základě analýzy struktury a obsahu dostupných informačních zdrojů (Katalogy obranného průmyslu ČR, Databáze MPO ČR, Internetové stránky MPO, Katalog Informačního systému logistiky, Obchodní rejstřík ČR, Webové stránky jednotlivých podniků, požadavky na tvorbu Marketingových studií MO ČR) byl řešiteli projektu navržen obsah a struktura informační databáze včetně oborového rozčlenění obranného průmyslu. Do tohoto procesu se řešitelům podařilo úspěšně zapojit potenciální uživatele výstupů, kteří měli možnost uplatnit v rámci pracovních jednání a konzultací své požadavky.

Oborové členění obranného průmyslu:

1. **Letecká technika** (motory, draky, vybavení, opravy)
2. **Zbraně, munice a výbušniny** (ruční zbraně, munice, výbušniny, rakety)
3. **Obrněná a kolová vozidla, dopravní prostředky** (tanky, BVP, terénní vozidla, tahače, manipulační prostředky)
4. **Systémy velení a řízení, informační a komunikační technologie** (PVO a letectvo, pozemní vojsko, přenos informací, průzkumné prostředky)
5. **Ženíjní prostředky a vybavení**
6. **Chemické prostředky a vybavení**
7. **Radiolokační a navigační technika** (analýza, zpracování, přenos, zobrazení, radio-lokační informace, elektronický boj)
8. **Simulační a trenažerová technika**
9. **Bezpečnost a ochrana informací**
10. **Výzkum a vývoj**
11. **Infrastruktura**
12. **Ostatní**

Na základě vypracování:

- ☐ entitně-relačního diagramu zpracovaného nástrojem Erwin (viz **obr. 2**).
- ☐ tabulek datového slovníku a
- ☐ funkčního schématu byl definován relační datový model a prototyp informační databáze OBR PRUM, viz následující tabulka [2].

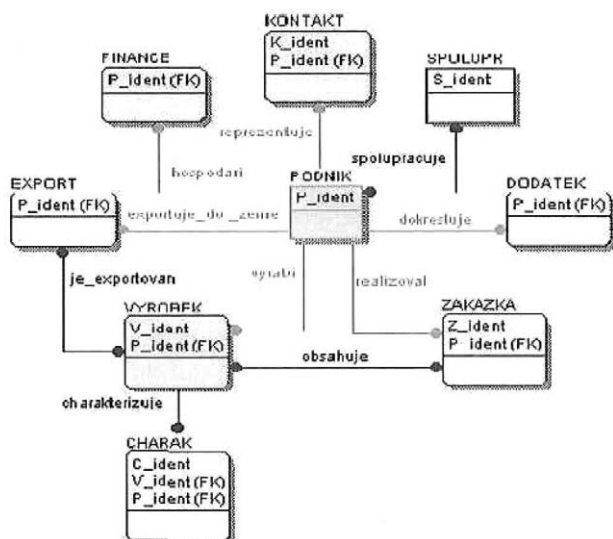
<i>Entita</i>	<i>Poznámka</i>
PODNIK	Základní údaje o podniku
FINANCE	Údaje o hospodaření podniku, historie atd.
KONTAKT	Kontaktní osoby podniku, management, experti, ...
VYROBEK	Výrobek, vyrobený a prodáváný produkt či služba
ZAKAZKA	Kontrakt na nákup výrobků, řešení výzkumu, spolupráci apod.
SPOLUPR	Spolupráce podniků na projektu, výrobku, či z jiného důvodu
DODATEK	Další doplňkové podklady (grafy, schémata, obrázky, ...)
EXPORT	Export a import výrobku
CHARAKT	Parametry výrobku

Tab.: Popis entit charakterizujících datovou strukturu informační databáze

Aplikace OBR PRUM je typicky malým systémem, pro podporu práce jednoho nebo malé skupiny uživatelů, nevyžaduje obslužnou podporu, jeho obsluhu je schopen provádět školený uživatel MS Access.

5.3 Sběr relevantních dat

Získání věrohodných informací o schopnostech obranného průmyslu ČR naráží v podmínkách ČR na jisté potíže. Existuje sice poměrně široká škála dílčích a neúplných informačních zdrojů s převážně reklamním charakterem (katalogy vydávané Asociací obranného průmyslu). Chybí však hlubší pramenná báze ekonomicko-technických ukazatelů běžně dostupných v západních zemích. Tyto informace jsou u nás prakticky nedosažitelné s poukazem na obchodní tajemství nebo duševní vlastnictví společnosti.

Obr. 2: Entitně relační diagram – informační databáze OBR PRUM

Rovněž domácí odborný tisk v porovnání s renomovanými pramennými zdroji (Jane's Defence Weekly, Military Technology, Wehrtechnik) zůstává na úrovni jednoduché obchodní propagace, marketingu a obecných rozhovorů s managery.

Ke sběru relevantních informací byla použita kombinace přímých konzultací s jednotlivými průmyslovými subjekty a rozesláním dotazníku. Dále byli využiti renomovaní odborníci Vojenské akademie v Brně a jejich kontaktů na obranný průmysl pro vypracování analyticko-prognostických studií v souladu se stanovenou strukturou obranného průmyslu.

Do řešení projektu byl zapojen Úřad pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státní ověřování jakosti MO ČR. Zástupci vojenské správy na jednotlivých odborech (Brno, Pardubice, Vodochody) vypracovali přehlednou analýzu výzkumných, vývojových, výrobních, testovacích a zkušebních schopností obranného průmyslu v ČR. Rovněž byly poskytnuty k využití údaje o prováděných auditech, které byly zástupci vojenské správy realizovány u téměř 40 výrobních firem.

5.4 Vyhodnocení sběru relevantních dat

Přímé konzultace s průmyslem

Časově a finančně náročný způsob získávání informací, které jsou velmi kvalitní. Vedlejším produktem je osobní navázání kontaktů a jejich další možný rozvoj. Významná je rovněž možnost precizního vysvětlení záměrů a potřeb při řešení projektu v rámci otevřeného dialogu. Tento přístup byl uplatněn řešiteli omezeným způsobem. Konzultace proběhly s Asociací obranného průmyslu ČR, Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, AERO Vodochody, Tatrovou Kopřivnicí, I. Brněnskou strojírnou Velká Bíteš, VTÚ ve Vyškově. Další konzultace se připravují (VOP 025 Nový Jičín). Mnohem aktivnější byli v tomto případě zpracovatelé dílčích studií, kteří při jejich zpracování s průmyslovými subjekty spolupracovali.

Významným zdrojem informací byl veletrh IDET 2001, kde bylo možné současně porovnat i konkurenční produkty zbrojních podniků.

Dotazník

Podceňovaný způsob získávání informací. Nutnost precizního a přitom srozumitelného definování požadavků omezuje míru jeho flexibility. V rámci širokého spektra oslovených výrobních firem, které byly zpravidla členy Asociace obranného průmyslu ČR, bylo s různou úrovní kvality vyplněno 30 dotazníků.

Dílčí analyticko-prognostické studie

Myšlenka využít pro řešení projektu a získávání informací odborníky VA v Brně se ukázala jako velmi užitečná. Z výsledků dílčích analyticko-prognostických studií je patrné, že Vojenská akademie stále disponuje specialisty, kteří mají vazby na průmysl a znají jeho potenciál. Analytické části dílčích studií měly zpravidla vynikající úroveň, protože vycházeli z historických úspěchů a tradic. V prognostické části, která měla odrážet schopnosti průmyslu v souvislosti s potřebami ozbrojených sil, byla největším problémem neznalost budoucích záměrů vyzbrojování a modernizace AČR.

5.5 Datové výstupy, využití v praxi

Řešitelé projektu usilují o využití výsledků jejich výzkumné činnosti v praxi od zahájení řešení. Informační databáze OBR PRUM o schopnostech OPZ byla tvořena ve spolupráci s potencionálním uživatelem Národním úřadem pro vyzbrojování MO. Nabízí se i společné využití v rámci ústředních orgánů státní správy (MPO ČR, S SHR ČR) a průmyslu (AOP ČR). V současnosti je tento produkt uživatelem využíván, dokončilo se jeho softwarové řešení a pokračuje vkládání dat, které nebude možné nikdy prohlásit za zcela ukončené.

Explicitně jsou vytvořeny datové výstupy ve formě grafických závislostí, přehledů a seznamů umožňující i geografické vyjádření v rámci ČR. Implicitně je možné čerpat relevantní vložené informace o 130 subjektech obranného průmyslu ČR.

Nejvíce zaměstnanců výrobních subjektů obranného průmyslu (36%) je zastoupeno v kraji Pražském.

6. VÝSLEDKY ŘEŠENÍ A JEJICH PŘÍNOS

Všechny stanovené cíle projektu obranného výzkumu POTŘEBY jsou úspěšně naplňovány. Projekt provedl komplexní vyhodnocení současných schopností OPZ ČR a vývojových trendů formování spolupráce státu s jeho OPZ ve vyspělých průmyslových státech. Pro podporu decizní sféry poskytuje ucelené a věrohodné informace, které nebyly do současnosti v potřebné kvalitě k dispozici.

V rámci řešení byly vypracovány v souladu se strukturou OPZ dílčí analyticko-prognostické studie, vytvořena informační databáze v prostředí Microsoft Access a databáze subjektů disponujících licencí na vývoz zbraní a munice podle zákona. Řešitelé připravují do tisku publikaci s názvem „Vývoj obranné průmyslové základny po rozpadu bipolarity“.

Pro urychlené shromáždění informací a ověření názorů na schopnosti OPZ byly zorganizovány dvě významné mezinárodní konference o obranném průmyslu. Zúčastnili se jich zástupci státní správy, obranného průmyslu, akademičtí pracovníci a zahraniční experti. Přínos konferencí je možné spatřovat především v kultivaci vzájemného dialogu mezi státem a obrannou průmyslovou základnou. Jednotlivá vystoupení byla shrnuta ve SBORNÍCÍCH.

Dále byla uskutečněna celá řada dílčích pracovních jednání a seminářů, které zapojili do řešení projektu široké spektrum externích spolupracovníků jak z ČR, tak i zahraničí (Polsko, Německo, Slovensko, Francie, Holandsko). Jejich názory a poznatky významným způsobem obohatily výstupy projektu.

Vývoj schopností OPZ byl extrapolován ve vztahu k zabezpečení potřeb obrany vlastním ekonomickým potenciálem ČR při aliančním zajišťování bezpečnosti.

Dílčí výsledky projektu byly uplatněny především v rámci Národního úřadu pro vyzbrojování, který zodpovídá za vytváření politiky vyzbrojování, národní strategie vyzbrojování a koncepční rozvoj vyzbrojování ozbrojených sil ČR. V rámci akvizičního systému jsou NÚV MO prováděny marketingové analýzy trhu, při kterých jsou využívány informace v rámci vypracované informační databáze OBR PRUM, která je pracovníky NÚV MO průběžně aktualizována.

Nejvýznamnějším přínosem pro teorii a praxi by mohlo být využití závěrů a doporučení projektu pro vypracování politiky vyzbrojování a národní strategie vyzbrojování ČR.

ZÁVĚR

Cílem článku bylo seznámit čtenáře s přístupy při řešení projektu obranného výzkumu POTŘEBY, který bude ukončen v tomto roce. Dosažené dílčí výsledky jsou předpokladem jeho úspěšného dokončení, o kterém budete jistě informováni v některých příštích číslech VR.

Literatura:

- [1] Vojenská strategie ČR, Bezpečnostní strategie ČR.
- [2] Buřita. L.: Báze dat obranného průmyslu – dílčí výzkumná zpráva POV POTŘEBY, Brno, VII. 2001.